

Zmiana nr 1

Projektowany art. 3:

"Fundacja rodzinna zarządza posiadaniem majątkiem i zapewnia jego ochronę oraz spełnia świadczenia na rzecz beneficjenta, w szczególności pokrywa koszty jego utrzymania lub kształcenia albo, w przypadku beneficjenta będącego organizacją pozarządową prowadzącą działalność pożytku publicznego, wspiera realizację przez niego celów społecznie lub gospodarczo użytecznych".

Proponowane nowe brzmienie, jako poparcie dla takiej właśnie treści zaproponowanej w stosunku do poprzedniej (pierwszej) wersji projektu ustawy przez Sołtysiński Kawecki & Szlęzak - Kancelaria Radców Prawnych i Adwokatów sp. j.:

„Fundacja rodzinna realizuje cel ustalony przez fundatora przez zarządzanie posiadaniem majątkiem oraz spełnianie określonych świadczeń na rzecz wskazanego przez fundatora beneficjenta, w szczególności pokrywanie kosztów jego utrzymania lub kształcenia lub, w przypadku beneficjenta będącego organizacją pożytku publicznego, wspierania realizacji przez niego celów społecznie lub gospodarczo użytecznych.”

Zmiana nr 2

Projektowany art. 12 ust. 2:

"O ile statut tak stanowi, fundatorem fundacji rodzinnej może stać się współmałżonek fundatora, wstępny lub zstępny fundatora, który w chwili otwarcia spadku był współwłaścicielem mienia wnoszonego na podstawie testamentu do fundacji rodzinnej".

Proponowane nowe brzmienie przepisu:

"O ile statut tak stanowi, fundatorem fundacji rodzinnej może stać się osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, która w chwili otwarcia spadku była współwłaścicielem mienia wnoszonego na podstawie testamentu fundatora do fundacji rodzinnej".

Uzasadnienie:

Wyłącznym kreatorem liczby i rodzaju fundatorów (spokrewnionych bądź niespokrewnionych z nim) powinien być pierwszy fundator. Nie jest niezbędne (a właściwie jest zbędne) ograniczanie kręgu fundatorów do wyłącznie najbliższych. Testament w połączeniu ze statutem fundacji rodzinnej jest jednoznacznym i wystarczającym narzędziem do wyrażenia woli fundatora. Z punktu widzenia interesów Państwa nie widać zagrożeń, które by uzasadniały pozbawienie pierwszego fundatora takich uprawnień.

Zmiana nr 3

Projektowany art. 17 ust. 1:

"Darowizny na rzecz fundacji rodzinnej może dokonać:

- 1) fundator;
- 2) osoba, która jest albo byłaby powołana do spadku jako spadkobierca ustawowy po fundatorze albo jego małżonku, wstępnym lub zstępnym;
- 3) trust, rozumiany jako regulowany przepisami prawa obcego stosunek prawny wynikający ze zdarzenia prawnego, umowy lub porozumienia, w tym zespołu takich zdarzeń lub czynności prawnych, na podstawie którego dokonuje się przeniesienia własności lub posiadania wartości majątkowych na powiernika w celu sprawowania zarządu powierniczego oraz udostępniania tych wartości beneficjentom tego stosunku".

Proponowane dodanie punktu:

"4) osoba, która jest powołana do spadku w testamencie fundatora albo jego małżonka, wstępnych lub zstępnych".

Zmiana nr 4

Proponowane uzupełnienie art. 19 ["Do utworzenia fundacji rodzinnej jest wymagane ..."] o pierwszą listę beneficjentów, o której mowa w art. 24 ust. 2.

Zmiana nr 5

Projektowany art. 24 ust. 2: "Fundator sporządza listę pierwszych beneficjentów w formie pisemnej".

Proponowane nowe brzmienie: "Fundator sporządza pierwszą listę beneficjentów w formie pisemnej".

Zmiana nr 6

Projektowany art. 29 ust. 1: "Beneficjent może, zgodnie ze statutem, otrzymać świadczenie od fundacji rodzinnej lub mienie po likwidacji fundacji rodzinnej".

Proponowane dodanie fundatora.

Zmiana nr 7

Dodania przepisu do projektowanego art. 93, który zmieni ustawę z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (przepis do art. 4c):

"1. Zwalnia się od podatku nabycie świadczenia fundacji rodzinnej również przez beneficjenta niespokrewnionego z fundatorem, rozumianego jako osoba inna niż wymienione w art. 4c ust. 1, jeżeli przedmiotem świadczenia jest mienie wniesione do fundacji przez tego fundatora, pod następującymi łącznymi warunkami:

a) beneficjent niespokrewniony jest pełnoletnią osobą fizyczną wymienioną na liście beneficjentów sporządzonej przez fundatora w trybie art. 24 ust. 2 ustawy z dnia ... o fundacji rodzinnej;

b) zwolnieniu podlega nie więcej niż jeden beneficjent niespokrewniony, przy czym w przypadku fundacji tworzonych przez więcej niż jednego fundatora, przepis stosuje się dla każdego fundatora odrębnie;

c) jeśli na liście beneficjentów, o której mowa w lit. a, jest więcej niż jeden beneficjent niespokrewniony, ze zwolnienia korzysta ten, który został wymieniony jako pierwszy na tej liście;

d) w roku podatkowym zwolnieniu podlegają świadczenia na rzecz beneficjenta niespokrewnionego nieprzekraczające średniej arytmetycznej świadczeń fundacji rodzinnej na rzecz osób wymienionych w art. 4c ust. 1;

e) beneficjent niespokrewniony nie może być fundatorem ani beneficjentem w innej fundacji rodzinnej".

Uzasadnienie:

Projekt ustawy przewiduje dodanie przepisu do ustawy o podatku od spadków i darowizn: "Art. 4c.1. Zwalnia się od podatku nabycie świadczenia fundacji rodzinnej przez małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, zięcia, synową, rodzeństwo, ojczyma, macochę i teściów fundatora oraz przez fundatora, jeżeli przedmiotem świadczenia jest mienie wniesione do fundacji przez tego fundatora".

Należy zauważyć, że firmy rodzinne - do których głównie jest kierowana projektowana ustawa - niejednokrotnie rozwijały się w ostatnich 20-30 latach przy znaczącym udziale osób niespokrewnionych z właścicielem (fundatorem fundacji rodzinnej). Trudno doszukać się argumentu, żeby np. teść fundatora nie mający wcześniej udziału w powstaniu i rozwoju firmy korzystał z dobrodziejstw ustawy, a inne osoby - czynnie i istotnie dla pomnożenia tego majątku przez właściciela - zostają całkowicie pominięci w prawie do tego zwolnienia od podatku.

Uwzględnia to wynikająca z projektu konstrukcja relacji między fundatorem a beneficjentami - osoby te nie muszą być spokrewnione. Jest to potrzebne rozwiązanie, przy czym za tym powinna pójść korzyść dla tych beneficjentów, np. podatkowa.

Proponowana "pełnoletnia osoba fizyczna" bierze pod uwagę niedopuszczalność w prawie polskim adopcji osoby pełnoletniej. Fundator, mimo zażyłości i bliskości emocjonalnej z pełnoletnią osobą niespokrewnioną, nawet gdy taka osoba jest niepełnosprawna lub z innych powodów zdrowotnych wymaga specjalnej troski, nie ma prawnej możliwości objęcia ją osobistą prawną opieką przy zachowaniu rozwiązań podatkowych jak w przypadku członków własnej rodziny. Innymi słowy, tak jak fundator mógłby adoptować osobę nieletnią, tak nie może tego zrobić z osobą pełnoletnią.

Dla zapobieżenia nadużywaniu prawa, zaproponowano rygorystyczne przepisy.

Zmiana nr 8

Projektowany art. 98 jako zmiana ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego:

- "fundację rodzinną lub osobę bliską fundatora w rozumieniu ustawy z dnia ... o fundacji rodzinnej",

- "przez fundację rodzinną lub osobę bliską fundatora, w rozumieniu ustawy z dnia ... o fundacji rodzinnej".

Przyjęta konstrukcja budzi wątpliwości, gdyż projektowana ustawa nie posługuje się terminem "osoba bliska fundatora", tym bardziej nie zawiera definicji.

Zmiana nr 9

Jednoznaczne określenie, czy prawa i obowiązki beneficjentów są zbywalne (analogia do art. 13 ust. 1 z fundatorem), w tym w formie dziedziczenia.

W przypadku uznania, że są zbywalne, dodanie przepisu, że jest to uwarunkowane zgodą w statucie.

/-/ Marek Nowak